

Bruxelles, 25. studenoga 2024.
(OR. en)

15095/24

Međuinstitucijski predmet:
2024/0599 (NLE)

SOC 797
EMPL 547
ECOFIN 1228
EDUC 428

ZAKONODAVNI AKTI I DRUGI INSTRUMENTI

Predmet: ODLUKA VIJEĆA o smjernicama za politike zapošljavanja država članica

ODLUKA VIJEĆA (EU) 2024/...

od ...

o smjernicama za politike zapošljavanja država članica

VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 148. stavak 2.,

uzimajući u obzir prijedlog Europske komisije,

uzimajući u obzir mišljenje Europskog parlamenta¹,

uzimajući u obzir mišljenje Europskoga gospodarskog i socijalnog odbora²,

nakon savjetovanja s Odborom regija,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora za zapošljavanje³,

¹ Mišljenje od 23. listopada 2024. (još nije objavljeno u Službenom listu).

² Mišljenje od 23. listopada 2024. (još nije objavljeno u Službenom listu).

³ Mišljenje od 23. listopada 2024. (još nije objavljeno u Službenom listu).

budući da:

- (1) Države članice i Unija trebaju raditi na razvoju koordinirane strategije zapošljavanja, a posebice na promicanju kvalificirane, osposobljene i prilagodljive radne snage te tržišta rada koja su uključiva, otporna i usmjerena na budućnost i koja se mogu prilagoditi gospodarskim promjenama u svrhu ostvarenja ciljeva pune zaposlenosti i društvenog napretka, uravnoteženog gospodarskog rasta, visoke razine zaštite te poboljšanja kvalitete okoliša, utvrđenih u članku 3. Ugovora o Europskoj uniji (UEU). Države članice trebaju promicanje zapošljavanja smatrati pitanjem od zajedničkog interesa te trebaju u okviru Vijeća koordinirati svoje djelovanje u tom pogledu.
- (2) Unija treba suzbijati socijalnu isključenost i diskriminaciju te promicati socijalnu pravdu i zaštitu, ravnopravnost žena i muškaraca, međugeneracijsku solidarnost i zaštitu prava djeteta, kako je utvrđeno u članku 3. UEU-a. Pri utvrđivanju i provedbi svojih politika i aktivnosti Unija treba uzeti u obzir zahtjeve povezane s promicanjem visoke razine zapošljavanja, jamstvom dostatne socijalne zaštite, borbom protiv socijalne isključenosti te visokom razinom obrazovanja, osposobljavanja i zaštite zdravlja ljudi, kako je utvrđeno u članku 9. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU).

- (3) U skladu s UFEU-om Unija je razvila i provela instrumente za koordiniranje ekonomskih politika i politika zapošljavanja. U okviru tih instrumenata smjernice za politike zapošljavanja država članica („Smjernice za zapošljavanje”) navedene u Prilogu ovoj Odluci, zajedno s općim smjernicama ekonomskih politika država članica i Unije navedenima u Preporuci Vijeća (EU) 2015/1184⁴, tvore integrirane smjernice. Smjernice za zapošljavanje trebaju usmjeravati provedbu politika u državama članicama i Uniji, odražavajući međuovisnost država članica. Skup koordiniranih politika i reformi Unije te nacionalnih politika i reformi koji iz toga proizlazi predstavlja primjerenu kombinaciju općih održivih ekonomskih politika, politika zapošljavanja i socijalnih politika koje bi trebale pozitivno utjecati na tržišta rada i društvo općenito, jačati gospodarsku i socijalnu otpornost te djelotvorno odgovoriti na srednjoročne i dugoročne izazove kao i na posljedice kriza, kao što su pandemija bolesti COVID-19 i povećani troškovi života povezani s agresivnim ratom Rusije protiv Ukrajine.

⁴ Preporuka Vijeća (EU) 2015/1184 od 14. srpnja 2015. o općim smjernicama ekonomskih politika država članica i Europske unije (SL L 192, 18.7.2015., str. 27.).

- (4) Kako bi se potaknuo gospodarski i socijalni napredak, uključujući uzlaznu konvergenciju, poduprla zelena i digitalna tranzicija, ojačale industrijska baza i konkurentnost Unije te postigla uključiva i otporna tržišta rada u Uniji, države članice trebale bi riješiti problem nedostatka radne snage i vještina te promicati kvalitetno i uključivo obrazovanje i osposobljavanje za sve, s posebnim naglaskom na poboljšanju osnovnih vještina, osobito među učenicima u nepovoljnom položaju, te na STEM-u (znanost, tehnologija, inženjering i matematika) u školskom i visokom obrazovanju, strukovno obrazovanje i osposobljavanje usmjereno na budućnost te cjeloživotno usavršavanje i prekvalifikaciju, kao i učinkovite aktivne politike tržišta rada i bolje radne uvjete i prilike za razvoj karijere, uz istodobno poštovanje uloge i autonomije socijalnih partnera. To je posebno važno za slabije razvijene, udaljene i najudaljenije regije Unije, u kojima su potrebe najveće. Na uklanjanju nedostataka može se, nadalje, raditi i unapređivanjem pravedne mobilnosti unutar EU-a za radnike i učenike te privlačenjem talenata iz zemalja izvan Unije. Osim toga, trebalo bi jačati veze između sustava obrazovanja i osposobljavanja i tržišta rada te priznavati vještine, znanje i kompetencije stečene neformalnim i informalnim učenjem.

- (5) Smjernice za zapošljavanje u skladu su s novim Unijinim okvirom gospodarskog upravljanja, koji je stupio na snagu 30. travnja 2024.⁵, te s postojećim zakonodavstvom Unije i raznim inicijativama Unije, uključujući preporuke Vijeća od 14. lipnja 2021.⁶, 29. studenoga 2021.⁷, 5. travnja 2022.⁸, 16. lipnja 2022.⁹, 28. studenoga 2022.¹⁰, 8. prosinca 2022.¹¹,

⁵ Uredba (EU) 2024/1263 Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2024. o djelotvornoj koordinaciji ekonomskih politika i multilateralnom proračunskom nadzoru te stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 1466/97 (SL L, 2024/1263, 30.4.2024., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj>).

⁶ Preporuka Vijeća (EU) 2021/1004 od 14. lipnja 2021. o uspostavi europskog jamstva za djecu (SL L 223, 22.6.2021., str. 14.).

⁷ Preporuka Vijeća od 29. studenoga 2021. o pristupima kombiniranog učenja za visokokvalitetno i uključivo osnovnoškolsko i srednjoškolsko obrazovanje (SL C 504, 14.12.2021., str. 21.).

⁸ Preporuka Vijeća od 5. travnja 2022. o jačanju veza radi djelotvorne europske suradnje u području visokog obrazovanja (SL C 160, 13.4.2022., str. 1.).

⁹ Preporuka Vijeća od 16. lipnja 2022. o učenju za zelenu tranziciju i održivi razvoj (SL C 243, 27.6.2022., str. 1.), Preporuka Vijeća od 16. lipnja 2022. o europskom pristupu mikrokvalifikacijama za cjeloživotno učenje i zapošljivost (SL C 243, 27.6.2022., str. 10.), Preporuka Vijeća od 16. lipnja 2022. o individualnim računima za učenje (SL C 243, 27.6.2022., str. 26.) i Preporuka Vijeća od 16. lipnja 2022. o osiguravanju pravedne tranzicije prema klimatskoj neutralnosti (SL C 243, 27.6.2022., str. 35.).

¹⁰ Preporuka Vijeća od 28. studenoga 2022. o inicijativi „Putevi do školskog uspjeha” i zamjeni Preporuke Vijeća od 28. lipnja 2011. o politikama za smanjenje ranog napuštanja školovanja (SL C 469, 9.12.2022., str. 1.).

¹¹ Preporuka Vijeća od 8. prosinca 2022. o pristupu cjenovno pristupačnoj visokokvalitetnoj dugotrajnoj skrbi (SL C 476, 15.12.2022., str. 1.) i Preporuka Vijeća od 8. prosinca 2022. o ranom i predškolskom odgoju i obrazovanju: ciljevi iz Barcelone za 2030. (SL C 484, 20.12.2022., str. 1.).

30. siječnja 2023.¹², 12. lipnja 2023.¹³ i 27. studenoga 2023.¹⁴, Preporuku Komisije (EU) 2021/402¹⁵, Rezoluciju Vijeća od 26. veljače 2021.¹⁶, komunikacije Komisije od 9. prosinca 2021. o akcijskom planu za socijalnu ekonomiju u kontekstu izgradnje gospodarstva za ljude, od 30. rujna 2020. o akcijskom planu za digitalno obrazovanje 2021. – 2027. , od 3. ožujka 2021. o Uniji ravnopravnosti: strategija o pravima osoba s invaliditetom za razdoblje 2021. – 2030., od 7. rujna 2022. o europskoj strategiji za skrb, od 1. veljače 2023. o industrijskom planu u okviru zelenog plana za doba nulte neto stope emisija, od 25. siječnja 2023. o jačanju socijalnog dijaloga u Europskoj uniji, od 28. rujna 2022. o boljoj procjeni distribucijskog učinka politika država članica te od 20. ožujka 2024. o akcijskom planu u kontekstu manjka radne snage i vještina u EU-u, odluke (EU) 2021/2316¹⁷ i (EU) 2023/936¹⁸ Europskog parlamenta i Vijeća

¹² Preporuka Vijeća od 30. siječnja 2023. o primjerenom minimalnom dohotku kojim se osigurava aktivno uključivanje (SL C 41, 3.2.2023., str. 1.).

¹³ Preporuka Vijeća od 12. lipnja 2023. o jačanju socijalnog dijaloga u Europskoj uniji (SL C, C/2023/1389, 6.12.2023., ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2023/1389/oj>).

¹⁴ Preporuka Vijeća od 27. studenoga 2023. o razvoju okvirnih uvjeta za socijalnu ekonomiju (SL C, C/2023/1344, 29.11.2023, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2023/1344/oj>).

¹⁵ Preporuka Komisije (EU) 2021/402 od 4. ožujka 2021. o učinkovitoj aktivnoj potpori zapošljavanju nakon krize uzrokovane bolešću COVID-19 (EASE) (SL L 80, 8.3.2021., str. 1.).

¹⁶ Rezolucija Vijeća o strateškom okviru za europsku suradnju u području obrazovanja i osposobljavanja u smjeru europskog prostora obrazovanja i šire (2021. – 2030.) (SL C 66, 26.2.2021., str. 1.).

¹⁷ Odluka (EU) 2021/2316 Europskog parlamenta i Vijeća od 22. prosinca 2021. o Europskoj godini mladih (2022) (SL L 462, 28.12.2021., str. 1.).

¹⁸ Odluka (EU) 2023/936 Europskog parlamenta i Vijeća od 10. svibnja 2023. o Europskoj godini vještina (SL L 125, 11.5.2023., str. 1.).

te direktive (EU) 2022/2041¹⁹, (EU) 2022/2381²⁰, (EU) 2023/970²¹ i (EU) 2024/2831²² Europskog parlamenta i Vijeća .

¹⁹ Direktiva (EU) 2022/2041 Europskog parlamenta i Vijeća od 19. listopada 2022. o primjerenim minimalnim plaćama u Europskoj uniji (SL L 275, 25.10.2022., str. 33.).

²⁰ Direktiva Europskog parlamenta i Vijeća (EU) 2022/2381 od 23. studenoga 2022. o poboljšanju rodne ravnoteže među direktorima uvrštenih trgovačkih društava i o povezanim mjerama (SL L 315, 7.12.2022., str. 44.).

²¹ Direktiva (EU) 2023/970 Europskog parlamenta i Vijeća od 10. svibnja 2023. o jačanju primjene načela jednakih plaća muškaraca i žena za jednak rad ili rad jednake vrijednosti putem transparentnosti plaća i mehanizama izvršenja (SL L 132, 17.5.2023., str. 21.).

²² Direktiva (EU) 2024/2831 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. listopada 2024. o poboljšanju radnih uvjeta u radu putem platformi (SL L, 2024/2831, 11.11.2024., ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2024/2831/oj>).

- (6) Europski semestar udružuje razne instrumente u sveobuhvatan okvir za integriranu multilateralnu koordinaciju i nadzor ekonomskih politika i politika zapošljavanja u Uniji. S pomoću europskog semestra nastoji se ostvariti okolišnu održivost, produktivnost, pravednost i makroekonomsku stabilnost te on u tu svrhu uključuje načela europskog stupa socijalnih prava, koji su Europski parlament, Vijeće i Komisija proglasili u studenome 2017.²³ („europski stup socijalnih prava”), i njegov alat za praćenje, pregled socijalnih pokazatelja, čime se ujedno omogućuje analiza rizika i izazova za uzlaznu socijalnu konvergenciju u Uniji, i predviđa snažnu suradnju sa socijalnim partnerima, civilnim društvom i drugim dionicima. Europskim semestrom također se podupire ostvarivanje ciljeva održivog razvoja koje su utvrdili Ujedinjeni narodi. Ekonomske politike i politike zapošljavanja Unije i država članica trebale bi biti usko povezane s pravednom tranzicijom Unije prema klimatski neutralnom, okolišno održivom i digitalnom gospodarstvu te bi njima trebalo povećati konkurentnost i produktivnost, osigurati primjerene radne uvjete, poticati inovacije, promicati demokraciju na radnom mjestu, socijalni dijalog, socijalnu pravdu, jednake mogućnosti i uzlaznu socioekonomsku konvergenciju, suzbijati nejednakosti i regionalne razlike i boriti se protiv siromaštva te promicati socijalnu isključenost.

²³ Međuinstitucijski proglas o europskom stupu socijalnih prava (SL C 428, 13.12.2017., str. 10.).

- (7) Klimatske promjene i drugi izazovi povezani s okolišem, potreba za osiguravanjem pravedne zelene tranzicije, energetska neovisnost i veća konkurentnost industrija s nultom neto stopom emisija te potreba za osiguravanjem otvorene strateške autonomije Europe, kao i razvoj digitalizacije, umjetne inteligencije i ekonomije platformi, povećanje učestalosti rada na daljinu i demografske promjene korjenito preobražavaju gospodarstva i društva u Uniji. Unija i njezine države članice trebaju surađivati kako bi djelotvorno i proaktivno pristupile takvim strukturnim kretanjima i, prema potrebi, prilagodile postojeće sustave i povezane politike, imajući u vidu blisku međuovisnost gospodarstava i tržišta rada država članica. Za to je potrebno koordinirano, ambiciozno i djelotvorno djelovanje u okviru politika na razini Unije i na nacionalnoj razini, uz priznavanje uloge socijalnih partnera, u skladu s UFEU-om i s odredbama Unije o gospodarskom upravljanju, uzimajući u obzir europski stup socijalnih prava. Takvim bi djelovanjem u okviru politika trebalo obuhvatiti poticanje održivog ulaganja u svim regijama Unije i ponovno iskazanu predanost reformama i ulaganjima koji se odvijaju prema odgovarajućem rasporedu i kojima se potiču održiv i uključiv gospodarski rast, otvaranje kvalitetnih radnih mjesta, produktivnost, pravedni radni uvjeti, socijalna i teritorijalna kohezija, uzlazna socioekonomska konvergencija, otpornost i provedba fiskalne odgovornosti.

Kako je navedeno u Preporuci od 16. lipnja 2022. o učenju za zelenu tranziciju i održivi razvoj, sustavnim uključivanjem dimenzije obrazovanja i osposobljavanja u druge politike povezane sa zelenom tranzicijom i održivim razvojem u cjeloživotnoj perspektivi može se poduprijeti provedba tih politika. Potporu bi trebalo pružiti iz postojećih programa financiranja sredstvima Unije, a posebno iz Mehanizma za oporavak i otpornost uspostavljenog Uredbom (EU) 2021/241 Europskog parlamenta i Vijeća²⁴ i fondova kohezijske politike, uključujući Europski socijalni fond plus uspostavljen Uredbom (EU) 2021/1057 Europskog parlamenta i Vijeća²⁵ i Europski fond za regionalni razvoj uređen Uredbom (EU) 2021/1058 Europskog parlamenta i Vijeća²⁶, kao i iz Fonda za pravednu tranziciju uspostavljenog Uredbom (EU) 2021/1056 Europskog parlamenta i Vijeća²⁷. Djelovanjem u okviru politika trebalo bi kombinirati mjere koje se odnose na ponudu i potražnju, uzimajući pritom u obzir utjecaj takvih mjera na gospodarstvo, okoliš, zapošljavanje i društvo.

²⁴ Uredba (EU) 2021/241 Europskog parlamenta i Vijeća od 12. veljače 2021. o uspostavi Mehanizma za oporavak i otpornost (SL L 57, 18.2.2021., str. 17.).

²⁵ Uredba (EU) 2021/1057 Europskog parlamenta i Vijeća od 24. lipnja 2021. o uspostavi Europskog socijalnog fonda plus (ESF+) i stavljanju izvan snage Uredbe (EU) br. 1296/2013 (SL L 231, 30.6.2021., str. 21.).

²⁶ Uredba (EU) 2021/1058 Europskog parlamenta i Vijeća od 24. lipnja 2021. o Europskom fondu za regionalni razvoj i Kohezijskom fondu (SL L 231, 30.6.2021., str. 60.).

²⁷ Uredba (EU) 2021/1056 Europskog parlamenta i Vijeća od 24. lipnja 2021. o uspostavi Fonda za pravednu tranziciju (SL L 231, 30.6.2021., str. 1.).

- (8) U europskom stupu socijalnih prava utvrđeno je dvadeset načela i prava za potporu pravednim tržištima rada i sustavima socijalne skrbi koji dobro funkcioniraju, strukturiranih u tri kategorije: jednake mogućnosti i pristup tržištu rada, pravedni radni uvjeti te socijalna zaštita i uključenost. Ta načela i prava temelj su strateškog usmjerenja Unije i njima se osigurava da tranzicija prema klimatskoj neutralnosti, održivost okoliša i digitalizacija te demografske promjene budu socijalno pravedne i poštene te da se njima očuva teritorijalna kohezija. Europski stup socijalnih prava, s popratnim pregledom socijalnih pokazatelja, čini smjernice za praćenje uspješnosti država članica u području zapošljavanja i socijalnih pitanja, uključujući uzlaznu socijalnu konvergenciju u Uniji, u okviru europskog semestra, za poticanje reformi i ulaganja na nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini i za postizanje ravnoteže između „socijalnog” i „tržišnog” u današnjem modernom gospodarstvu, među ostalim promicanjem socijalne ekonomije. Komisija je 4. ožujka 2021. predstavila Akcijski plan za provedbu europskog stupa socijalnih prava („Akcijski plan”), uključujući ambiciozne, no realistične glavne ciljeve Unije za 2030. u pogledu zapošljavanja (najmanje 78 % stanovništva u dobi od 20 do 64 godine trebalo bi biti zaposleno), vještina (najmanje 60 % svih odraslih osoba trebalo bi svake godine sudjelovati u nekom obliku osposobljavanja) i smanjenja siromaštva (broj osoba izloženih riziku od siromaštva ili socijalne isključenosti trebao bi biti smanjen za barem 15 milijuna, što uključuje pet milijuna djece) („glavni ciljevi Unije za 2030.”), kao i komplementarne podciljeve, te revidirani pregled socijalnih pokazatelja.

- (9) Na sastanku na vrhu o socijalnim pitanjima održanom u Portu 8. svibnja 2021. šefovi država ili vlada potvrdili su da će provedba europskog stupa socijalnih prava ojačati napredak Unije prema digitalnoj, zelenoj i pravednoj tranziciji i doprinijeti uzlaznoj socijalnoj i ekonomskoj konvergenciji te odgovoru na demografske izazove. Šefovi država ili vlada naglasili su da su socijalna dimenzija, socijalni dijalog i aktivna uključenost socijalnih partnera u središtu izuzetno konkurentnog socijalnog tržišnoga gospodarstva te su pozdravili nove glavne ciljeve Unije. Potvrdili su svoju odlučnost da, kao što je utvrđeno Strateškim programom Europskog vijeća za razdoblje 2019. – 2024., nastave s jačanjem provedbe europskog stupa socijalnih prava na razini Unije i na nacionalnoj razini, uzimajući u obzir odgovarajuće nadležnosti te načela supsidijarnosti i proporcionalnosti. Naposljetku, naglasili su važnost pomnog praćenja, među ostalim na najvišoj razini, napretka postignutog u provedbi europskog stupa socijalnih prava i glavnih ciljeva Unije za 2030.

- (10) Glavni ciljevi Unije za 2030. pozdravljeni su na sastanku na vrhu šefova država ili vlada o socijalnim pitanjima održanom u Portu i na sastanku Europskog vijeća održanom u lipnju 2021. Oni će, zajedno s pregledom socijalnih pokazatelja, pomoći u praćenju napretka u provedbi načela europskog stupa socijalnih prava u sklopu okvira za koordinaciju politika u kontekstu europskog semestra. Osim toga, na sastanku na vrhu o socijalnim pitanjima održanom u Portu države članice pozvane su da postave ambiciozne nacionalne ciljeve koji bi, uzimajući u obzir početni položaj svake države članice, trebali činiti odgovarajući doprinos postizanju glavnih ciljeva Unije za 2030. Od rujna 2021. do lipnja 2022. države članice dostavile su svoje nacionalne ciljeve na poziv Komisije. Na sastanku Vijeća za zapošljavanje, socijalnu politiku, zdravstvo i pitanja potrošača održanom u lipnju 2022. ministri država članica naglasili su važnost pomnog praćenja napretka postignutog u provedbi europskog stupa socijalnih prava i glavnih ciljeva Unije za 2030. U skladu s tim, napredak u ostvarivanju tih nacionalnih ciljeva prati se u Zajedničkom izvješću o zapošljavanju koje je Vijeće donijelo 11. ožujka 2024. („Zajedničko izvješće o zapošljavanju za 2024.”) i uključen je u alate za praćenje europskog semestra. Osim toga, Zajedničko izvješće o zapošljavanju za 2024. sadržavalo je, na pokusnoj osnovi, „prvu fazu analize po zemljama” o potencijalnim rizicima za uzlaznu socijalnu konvergenciju, utemeljenu na značajkama okvira za socijalnu konvergenciju, u kojoj je utvrđeno da se sedam država članica suočava s potencijalnim rizicima. Taj je zaključak rezultirao dubljom „drugom fazom analize” za tih sedam država članica, koja je pokazala da opći izazovi nisu potvrđeni za sve njih.

- (11) Nakon invazije Rusije na Ukrajinu Europsko vijeće u svojim je zaključcima od 24. veljače 2022. osudilo postupke Rusije kojima ugrožava europsku i globalnu sigurnost i stabilnost te izrazilo solidarnost s ukrajinskim stanovništvom, naglašavajući da Rusija time krši međunarodno pravo i načela Povelje Ujedinjenih naroda. U trenutačnom kontekstu, privremenom zaštitom, kako je odobrena Provedbenom odlukom Vijeća (EU) 2022/382²⁸ i produljena Provedbenom odlukom Vijeća (EU) 2023/2409²⁹, u Uniji se pruža brza i djelotvorna pomoć raseljenim osobama koje bježe od agresivnog rata Rusije protiv Ukrajine te se tim raseljenim osobama omogućuje da u cijeloj Uniji ostvaruju minimalna prava koja im pružaju odgovarajuću razinu zaštite. Sudjelovanjem na tržištima rada Unije osobe raseljene iz Ukrajine mogu i dalje doprinosti jačanju gospodarstva Unije i pomagati svojoj zemlji i sunarodnjacima koji su ostali u Ukrajini. Stečeno iskustvo i vještine u budućnosti mogu doprinijeti ponovnoj izgradnji Ukrajine. Kad su posrijedi djeca i adolescenti bez pratnje, privremenom zaštitom daje im se pravo na zakonsko skrbništvo te pristup odgoju i obrazovanju. Države članice trebale bi i dalje uključivati socijalne partnere u osmišljavanje, provedbu i evaluaciju mjera politike čiji je cilj prevladavanje izazova u pogledu zapošljavanja i vještina, što uključuje priznavanje kvalifikacija osoba raseljenih iz Ukrajine. Socijalni partneri imaju ključnu ulogu u ublažavanju posljedica tog rata kad je riječ o očuvanju radnih mjesta i proizvodnje.

²⁸ Provedbena odluka Vijeća (EU) 2022/382 od 4. ožujka 2022. o utvrđivanju postojanja masovnog priljeva raseljenih osoba iz Ukrajine u smislu članka 5. Direktive 2001/55/EZ koja ima učinak uvođenja privremene zaštite (SL L 71, 4.3.2022., str. 1.)

²⁹ Provedbena odluka Vijeća (EU) 2023/2409 od 19. listopada 2023. o produljenju privremene zaštite kako je uvedena Provedbenom odlukom (EU) 2022/382 (OJ L, 2023/2409, 24.10.2023, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2023/2409/oj).

- (12) U reformama tržišta rada, uključujući nacionalne mehanizme za određivanje plaća, trebalo bi poštovati nacionalne prakse socijalnog dijaloga i kolektivnog pregovaranja, kao i autonomiju socijalnih partnera, kako bi se osigurale pravedne plaće koje omogućuju pristojan životni standard, održiv rast i uzlaznu socioekonomsku konvergenciju. Trebalo bi se omogućiti da se u takvim reformama u opsežnoj mjeri uzmu u obzir socioekonomski čimbenici, uključujući poboljšanja u pogledu održivosti, konkurentnosti, inovacija, otvaranja kvalitetnih radnih mjesta, pravednih radnih uvjeta, demokracije na radnom mjestu, rodne ravnopravnosti, siromaštva unatoč zaposlenju, obrazovanja, osposobljavanja i vještina, javnog zdravlja, socijalne zaštite i uključenosti te stvarnog dohotka. Na sastanku na vrhu u Val Duchesseu 2024. ponovno je potvrđena važnost socijalnog dijaloga u prevladavanju izazova u svijetu rada, uključujući nedostatak radne snage i vještina.

- (13) Za provedbu reformi i ulaganja koji su u skladu s prioritetima Unije države članice dobivaju potporu iz Mehanizma za oporavak i otpornost i drugih fondova Unije, čime gospodarstva i društva u Uniji postaju održivija i otpornija te bolje pripremljena za zelenu i digitalnu tranziciju u promjenjivom kontekstu koji je uslijedio nakon pandemije bolesti COVID-19. Agresivni rat Rusije protiv Ukrajine dodatno je pogoršao postojeće socioekonomske izazove jer su više cijene energije posebno utjecale na kućanstva s niskim dohotkom. Države članice i Unija trebale bi nastaviti ublažavati socijalne i gospodarske učinke i učinke na zapošljavanje te osiguravati da tranzicije budu socijalno pravedne i poštene, također s obzirom na činjenicu da će veća otvorena strateška autonomija i ubrzana zelena tranzicija doprinijeti smanjenju ovisnosti o uvozu energije i drugih strateških proizvoda i tehnologija, posebno iz Rusije. Nužno je jačati otpornost i nastaviti graditi uključivije i povezanije društvo u kojem su građani zaštićeni i osnaženi za rano prepoznavanje promjena i upravljanje njima te u kojem mogu aktivno sudjelovati u društvenom i gospodarskom životu.
- (14) Potreban je koherentan skup aktivnih politika tržišta rada, koji bi se sastojao od privremenih i ciljanih poticaja za zapošljavanje i prelazak s jednog radnog mjesta na drugo, politika u području vještina, uključujući učenje za zelenu tranziciju i održivi razvoj, te ciljanih, djelotvornih i prilagodljivih usluga povezanih sa zapošljavanjem, kako bi se poduprle tranzicije na tržištu rada i u potpunosti iskoristio neiskorišteni potencijal tržišta rada, među ostalim u skladu s pristupom aktivnog uključivanja te s obzirom na zelenu i digitalnu transformaciju. Trebalo bi osigurati primjerene radne uvjete, što uključuje zdravlje i sigurnost na radu, kao i mentalno i fizičko zdravlje radnika.

- (15) Trebalo bi se boriti protiv diskriminacije u svim oblicima, osigurati rodnu ravnopravnost i podupirati zapošljavanje skupina koje su nedovoljno zastupljene na tržištu rada. Trebalo bi osigurati jednak pristup i jednake mogućnosti za sve te smanjiti siromaštvo i socijalnu isključenost, osobito djece, osoba s invaliditetom i Roma, posebno osiguravanjem djelotvornog funkcioniranja tržišta rada te primjerenih i uključivih sustava socijalne zaštite, kako je utvrđeno u preporukama Vijeća od 8. studenoga 2019.³⁰ i od 30. siječnja 2023.³¹. Osim toga, trebalo bi ukloniti prepreke uključivom obrazovanju, osposobljavanju, cjeloživotnom učenju i sudjelovanju na tržištu rada usmjerenima na budućnost. Države članice trebale bi ulagati u rani i predškolski odgoj i obrazovanje, u skladu s europskim jamstvom za djecu i Preporukom o ciljevima iz Barcelone za 2030.”, u povećanje privlačnosti i uključivosti strukovnog obrazovanja i osposobljavanja, u skladu s Preporukom Vijeća od 24. studenoga 2020.³², te u digitalne i zelene vještine, u skladu s Akcijskim planom za digitalno obrazovanje i preporukama o učenju za zelenu tranziciju i održivi razvoj te o inicijativi „Putevi do školskog uspjeha”. Pristup cjenovno pristupačnom i primjerenom stanovanju, među ostalim putem socijalnog stanovanja, nužan je uvjet za osiguravanje jednakih mogućnosti. Problem beskućništva trebalo bi rješavati prije svega preventivnim mjerama i promicanjem pristupa trajnom stanovanju te pružanjem usluga potpore.

³⁰ Preporuka Vijeća od 8. studenoga 2019. o pristupu radnika i samozaposlenih osoba socijalnoj zaštiti (SL C 387, 15.11.2019., str. 1.).

³¹ Preporuka Vijeća od 30. siječnja 2023. o primjerenom minimalnom dohotku kojim se osigurava aktivno uključivanje (SL C 41, 3.2.2023., str. 1.).

³² Preporuka Vijeća od 24. studenoga 2020. o strukovnom obrazovanju i osposobljavanju (SOO) za održivu konkurentnost, socijalnu pravednost i otpornost (SL C 417, 2.12.2020., str. 1.).

Pravodoban i jednak pristup cjenovno pristupačnoj visokokvalitetnoj dugotrajnoj skrbi, u skladu s Preporukom Vijeća od 8. prosinca 2022.³³, i zdravstvenim uslugama, uključujući prevenciju i promicanje zdravstvene skrbi, osobito je važan s obzirom na potencijalne buduće zdravstvene rizike i u kontekstu društava koja stare. Trebalo bi dodatno raditi na ostvarivanju potencijala osoba s invaliditetom da doprinose gospodarskom rastu i društvenom razvoju, u skladu sa Strategijom o pravima osoba s invaliditetom, u kojoj su države članice pozvane da utvrde ciljeve za osobe s invaliditetom u području zapošljavanja i obrazovanja odraslih. U Strateškom okvir EU-a za Rome³⁴ ističu se kapaciteti marginaliziranih romskih zajednica za smanjenje nedostatka radne snage i vještina, a cilj mu je razliku u zapošljavanju između Roma i opće populacije smanjiti za barem 50 %. Nove tehnologije i radna mjesta koja se neprestano mijenjaju u cijeloj Uniji omogućuju fleksibilnije radne aranžmane, kao i veću produktivnost i bolju ravnotežu između poslovnog i privatnog života, te istodobno doprinose ispunjavanju obveza Unije u području okoliša. Te promjene donose i nove izazove na tržišta rada, što utječe na radne uvjete, zdravlje i sigurnost na radu te djelotvoran pristup radnika i samozaposlenih osoba primjerenoj socijalnoj zaštiti. Države članice trebale bi, u suradnji sa socijalnim partnerima, osigurati da se novi oblici organizacije rada pretoče u kvalitetne poslove, zdrava i sigurna radna mjesta i primjerene radne uvjete, kao i ravnotežu između poslovnog i privatnog života te aktivno i zdravo starenje, uz zadržavanje postojećih radničkih i socijalnih prava, i jačanje europskog socijalnog modela.

³³ Preporuka Vijeća od 8. prosinca 2022. o pristupu cjenovno pristupačnoj i visokokvalitetnoj dugotrajnoj skrbi (SL C 476, 15.12.2022., str. 1.).

³⁴ Komunikacija Komisije od 7. listopada 2020. pod nazivom „Unija ravnopravnosti: Strateški okvir EU-a za jednakost, uključivanje i sudjelovanje Roma” i Preporuka Vijeća od 12. ožujka 2021. o jednakosti, uključivanju i sudjelovanju Roma (SL C 93, 19.3.2021., str. 1.).

- (16) Integrirane smjernice trebale bi poslužiti kao osnova za preporuke za pojedine zemlje koje Vijeće upućuje državama članicama. Države članice trebale bi u potpunosti iskoristiti svoja sredstva u okviru inicijative REACT-EU stavljena na raspolaganje u skladu s Uredbom (EU) 2020/2221 Europskog parlamenta i Vijeća³⁵, kojom se jačaju fondovi kohezijske politike i Fond europske pomoći za najpotrebitije do 2023. Zbog aktualne krize u Ukrajini Uredba (EU) 2020/2221 dodatno je dopunjena Uredbom (EU) 2022/562 Europskog parlamenta i Vijeća³⁶, kao i dodatnom izmjenom Uredbe (EU) 2021/1060 Europskog parlamenta i Vijeća³⁷ u pogledu povećanog pretfinanciranja za inicijativu REACT-EU te novim jediničnim troškom kako bi se ubrzala integracija osoba koje iz Ukrajine dolaze u Uniju, kako je predviđeno u Uredbi (EU) 2022/613 Europskog parlamenta i Vijeća³⁸.

³⁵ Uredba (EU) 2020/2221 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. prosinca 2020. o izmjeni Uredbe (EU) br. 1303/2013 u pogledu dodatnih sredstava i provedbenih mehanizama radi pružanja pomoći u sanaciji krize u kontekstu pandemije bolesti COVID-19 i njezinih socijalnih posljedica te u pripremi zelenog, digitalnog i otpornog oporavka gospodarstva (REACT-EU) (SL L 437, 28.12.2020., str. 30.).

³⁶ Uredba (EU) 2022/562 Europskog parlamenta i Vijeća od 6. travnja 2022. o izmjeni uredaba (EU) br. 1303/2013 i (EU) br. 223/2014 u pogledu djelovanja kohezijske politike za izbjeglice u Europi (CARE) (SL L 109, 8.4.2022., str. 1.).

³⁷ Uredba (EU) 2021/1060 Europskog parlamenta i Vijeća od 24. lipnja 2021. o utvrđivanju zajedničkih odredaba o Europskom fondu za regionalni razvoj, Europskom socijalnom fondu plus, Kohezijskom fondu, Fondu za pravednu tranziciju i Europskom fondu za pomorstvo, ribarstvo i akvakulturu te financijskih pravila za njih i za Fond za azil, migracije i integraciju, Fond za unutarnju sigurnost i Instrument za financijsku potporu u području upravljanja granicama i vizne politike (SL L 231, 30.6.2021., str. 159.).

³⁸ Uredba (EU) 2022/613 Europskog parlamenta i Vijeća od 12. travnja 2022. o izmjeni uredaba (EU) br. 1303/2013 i (EU) br. 223/2014 u pogledu povećanog pretfinanciranja iz sredstava inicijative REACT-EU i uvođenja jediničnog troška (SL L 115, 13.4.2022., str. 38.).

Osim toga, za programsko razdoblje 2021. – 2027. države članice trebale bi u potpunosti iskoristiti Europski socijalni fond plus, Europski fond za regionalni razvoj, Mehanizam za oporavak i otpornost i druge fondove Unije, uključujući Fond za pravednu tranziciju i fond InvestEU uspostavljen Uredbom (EU) 2021/523 Europskog parlamenta i Vijeća³⁹, kao i Instrument za tehničku potporu, radi poticanja kvalitetnog zapošljavanja i socijalnih ulaganja, borbe protiv siromaštva i socijalne isključenosti, suzbijanja diskriminacije, osiguravanja pristupačnosti i uključenosti i promicanja prilika za usavršavanje i prekvalifikaciju radne snage, cjeloživotnog učenja i visokokvalitetnog obrazovanja i osposobljavanja za sve, uključujući digitalnu pismenost i vještine, kako bi se građane osnažilo znanjem i kvalifikacijama potrebnima za digitalno i zeleno gospodarstvo. Države članice trebale bi u potpunosti iskoristiti Europski fond za prilagodbu globalizaciji za radnike koji su proglašeni viškom, uspostavljen Uredbom (EU) 2021/691 Europskog parlamenta i Vijeća⁴⁰, radi pružanja potpore radnicima koji su izgubili posao zbog velikih restrukturiranja, kao što su socioekonomske preobrazbe koje su rezultat globalnih trendova te tehnoloških i okolišnih promjena. Iako su integrirane smjernice upućene državama članicama i Uniji, trebalo bi ih provoditi u partnerstvu sa svim nacionalnim, regionalnim i lokalnim tijelima, u bliskoj suradnji s parlamentima, kao i sa socijalnim partnerima te predstavnicima civilnog društva.

³⁹ Uredba (EU) 2021/523 Europskog parlamenta i Vijeća od 24. ožujka 2021. o uspostavi programa InvestEU i izmjeni Uredbe (EU) 2015/1017 (SL L 107, 26.3.2021., str. 30.).

⁴⁰ Uredba (EU) 2021/691 Europskog parlamenta i Vijeća od 28. travnja 2021. o Europskom fondu za prilagodbu globalizaciji za radnike koji su proglašeni viškom (EGF) i stavljanju izvan snage Uredbe (EU) br. 1309/2013. (SL L 153, 3.5.2021., str. 48.).

- (17) Odbor za zapošljavanje i Odbor za socijalnu zaštitu trebali bi pratiti kako se odgovarajuće politike provode s obzirom na Smjernice za zapošljavanje, u skladu sa svojim ovlastima na temelju UFEU-a. Ti odbori i pripremna tijela Vijeća koja su uključena u koordiniranje ekonomskih i socijalnih politika trebali bi blisko surađivati. Trebalo bi održavati dijalog o politikama između Europskog parlamenta, Vijeća i Komisije, posebice u pogledu Smjernica za zapošljavanje.
- (18) Provedeno je savjetovanje s Odborom za socijalnu zaštitu,

DONIJELO JE OVU ODLUKU:

Članak 1.

Donose se Smjernice za politike zapošljavanja država članica („Smjernice za zapošljavanje”), kako su navedene u Prilogu. Smjernice za zapošljavanje dio su integriranih smjernica.

Članak 2.

Države članice u svojim politikama zapošljavanja i programima reformi uzimaju u obzir Smjernice za zapošljavanje, o čemu izvješćuju u skladu s člankom 148. stavkom 3. UFEU-a.

Članak 3.

Ova je Odluka upućena državama članicama.

Sastavljeno u ...

Za Vijeće

Predsjednik/Predsjednica
